

УДК 336.02:336.22(477)

ВАРНАЛІЙ Захарій Степанович,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

ФІНАНСОВІ ІНСТИТУТИ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У статті досліджено практичні аспекти фінансової безпеки як захищеності інтересів держави у фінансовій сфері, відповідного рівня бюджетної, податкової та грошово-кредитної систем, що гарантує спроможність держави ефективно формувати, зберігати від надмірного знецінення та раціонально використовувати фінансові ресурси країни для забезпечення її соціально-економічного розвитку і обслуговування фінансових зобов'язань. Визначено роль та значення в системі забезпечення фінансової безпеки держави фінансових інститутів, зокрема, виділено та розкрито три основні групи фінансових інститутів: фінансові посередники; міжнародні фінансові інститути; фінансові інститути-регулятори.

Ключові слова: фінансова безпека, загрози, фінансові інститути, фінансові посередники, міжнародні фінансові інститути, фінансові інститути-регулятори.

Постановка проблеми. В умовах послаблення державного контролю за розвитком грошово-кредитних відносин, лібералізації зовнішньоекономічних зв'язків та зростання впливу політичної ситуації на економічні процеси особливу роль в економіці України займає система забезпечення фінансової безпеки держави. Проблеми у сфері забезпечення фінансової безпеки не дозволяють створити умови для економічного зростання, мають негативний вплив на фінансову, податкову, страхову сфери та бюджетний процес країни. Тому, в сучасних умовах постає питання забезпечення належного рівня фінансової безпеки держави, визначення ролі в системі її забезпечення фінансових інститутів.

Постановка завдання – проаналізувати основні фінансові інститути та визначити їх роль та значення в системі забезпечення фінансової безпеки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам фінансової безпеки приділяли увагу такі зарубіжні вчені-економісти, як: Р. Вайсберг, Г. Гросман, П. Гутман, Б. Контіні, Р. Коуз, А. Лаффер, В. Танзі, Е. Фейг, М. Фрідман, Ф. Шнайдер та інші. У розробку питань аналізу фінансової безпеки України та визначення ролі в системі її забезпечення фінансових інститутів вагомий внесок зробили такі вітчизняні науковці, як О. Барановський, М. Єрмошенко, Т. Єфименко, Т. Ковальчук, В. Корнеєв, І. Лютий, С. Онищенко, О. Підхомний та інші.

Водночас, більшість робіт цих вчених присвячено загальним питанням фінансової безпеки України, в недостатній мірі досліджено роль та значення в системі забезпечення фінансової безпеки держави фінансових інститутів. Тому дане питання є досить актуальним та потребує подальшого його дослідження.

Метою та завданнями дослідження є дослідження сутності фінансової безпеки України та визначення ролі і значення фінансових інститутів в системі забезпечення фінансової безпеки держави.

Виклад основного матеріалу. Фінансова безпека держави має як внутрішній, так і зовнішній аспекти. Щодо зовнішнього, то це, перш за все, фінансовий суверенітет країни, незалежність національної фінансової системи від впливу міжнародних фінансово-кредитних організацій і транснаціонального капіталу. Безпека внутрішньої фінансової сфери України визначається досконалістю правової, організаційної та інституціональної бази, а також рівнем ризиків ринкової кон'юнктури, масштабами тіньової економіки та рівнем корупції в державі [1].

З позицій багатостороннього підходу фінансова безпека – це захищеність фінансових інтересів на усіх рівнях фінансових відносин; певний рівень фінансової

незалежності, стабільності і стійкості фінансової системи країни в умовах впливу на неї зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників, що складають загрозу фінансовій безпеці; здатність фінансової системи забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та стале економічне зростання.

Для характеристики рівня забезпечення будь-якої безпеки в економічній літературі вживаються різні категорії, в першу чергу – це загрози. Для фінансової безпеки, як і для інших складових національної безпеки, вирішальне значення мають не самі показники, а їх граничні значення. Із найзагальніших ознак, що притаманні всім видам загроз, можна виділити такі як: конкретність, реальність, дійсність, створення фінансової небезпеки.

Загрози фінансовій безпеці України – це сукупність реальних чи потенційно можливих явищ і чинників, що створюють небезпеку для реалізації національних інтересів в фінансовій сфері. Загрози ускладнюють саморегуляцію економіки та реалізацію фінансових інтересів, спричиняють вихід фінансових індикаторів за межі їх порогових значень, негативно впливають на фінансову систему держави.

Фінансова система є віддзеркаленням соціально-економічних процесів у державі. Вона має забезпечувати їх позитивну динаміку та демонструвати здатність знижувати вплив численних викликів і ризиків, які загострюються на етапі трансформаційних зрушень. Водночас, як зазначається в Аналітичній доповіді до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році» нинішній стан фінансової системи України формується під впливом низки деструктивних зовнішніх та внутрішніх викликів, сутністю яких є падіння реального ВВП, зростання інфляції, збереження високого рівня дефіциту бюджету і державного боргу, загострення дисбалансів у фіскальній та монетарній сферах [2].

Основними чинниками формування загроз у фінансовій системі України на сучасному етапі є:

1. Надмірне боргове навантаження. Так, зокрема, упродовж 2015 р. обсяг державного та гарантованого державою боргу України зростав і за його підсумками становив 1572,2 млрд грн (проти 1100,8 млрд грн у 2014 р.), у т.ч. державного боргу – 1334,3 млрд грн та гарантованого державою боргу – 237,9 млрд грн. Відносно ВВП державний та гарантований державою борг у 2015 р. становив 79,4 % (69,4 % ВВП у 2014 р.), що перевищує граничну межу боргового навантаження у 60 % ВВП, передбачену Бюджетним кодексом України.

2. Девальвація національної грошової одиниці. Девальвація стала наслідком збереження кризових макроекономічних тенденцій, несприятливої зовнішньої кон'юнктури та обмеження можливостей НБУ щодо підтримки пропозиції на валютному ринку. Об'єктивними чинниками, які вплинули на девальвацію гривні у 2015 р., стали: зниження експортних надходжень і зменшення пропозиції іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку, зумовлені падінням цін на традиційні експортні товари та девальвацією валют більшості країн-партнерів; збереження підвищеного попиту на валюту тощо.

3. Негативні очікування суб'єктів банківського ринку. Негативні очікування зумовлені звуженням ресурсної бази банків, скороченням обсягів кредитування та погіршення якості кредитів, збитковістю фінансових установ, загостренням проблеми капіталізації банків, що посилює ризики їх неплатоспроможності.

4. Значний рівень перерозподілу ВВП через бюджетно-податкову систему. Частка доходів зведеного бюджету у ВВП у 2015 р. істотно збільшилася до 32,9 % (проти 28,7 % у 2014 р. та 30,2 % у 2013 р.), що свідчило про посилення податкового тиску на вітчизняну економіку для досягнення збалансованості бюджету. Високий рівень податкового навантаження на суб'єктів господарювання та громадян негативно впливає на інвестиційний клімат у державі, ускладнює виведення економіки на траєкторію стійкого соціально-економічного зростання. Частка видатків зведеного бюджету у ВВП у 2015 р.

також дещо зросла і становила 34,3 % (проти 33,0 % у 2014 р. та 34,5 % у 2013 р.), що зумовлено необхідністю відновлення обороноздатності та національної безпеки країни, обслуговування державного боргу, збереження високого рівня державних зобов'язань щодо надання суспільних благ та послуг. У 2016 р. річні показники частки доходів зведеного бюджету у ВВП становили на рівні 32,2%, витатків – зросли до 35,8%.

5. Високий рівень дефіциту державного бюджету. Дефіцит зведеного бюджету України у 2015 р. зменшився до 30,9 млрд грн проти 72,0 млрд грн у 2014 р., або до 1,6 % ВВП проти 4,5 % ВВП відповідно. З урахуванням бюджетного фінансування НАК «Нафтогаз України» дефіцит становив 5,8 % ВВП у 2015 р. проти 10,1 % ВВП у 2014 р. Показник перевищив гранично допустиме значення у 3 % для європейських країн за Маастрихтськими критеріями, хоча й був, як уже зазначалося, майже вдвічі меншим за показник 2014 р. Дефіцит зведеного бюджету був сформований за рахунок дефіциту державного бюджету. Дефіцит Державного бюджету України у 2015 р. зменшився до 45,2 млрд грн проти 78,1 млрд грн у 2014 р., або до 2,3 % ВВП проти 4,9 % ВВП відповідно. Показник в основному сформований за рахунок зростання витатків на оборону та обслуговування державного боргу. На 2016 р. граничний обсяг дефіциту державного бюджету визначено на рівні 83,7 млрд грн, або 3,7 % ВВП, що певною мірою виходить за економічно безпечні межі цього показника.

6. Збереження залежності місцевих бюджетів від трансфертів з державного бюджету. Зміни до бюджетного та податкового законодавства України та їх реалізація у 2015 р. засвідчили, що перший етап децентралізації відбувся: місцеві бюджети тримали додаткові джерела доходів. У 2015 р. приріст доходів місцевих бюджетів без урахування міжбюджетних трансфертів становив додаткових 19,4 млрд грн, або на 19,1 %, більше відповідного показника 2014 р.

7. Стимування розвитку підприємництва внаслідок недосконалість податкового адміністрування та контролю. В Україні зберігається значний дисбаланс прав і обов'язків платників податків та фіскальних органів, зумовлений неузгодженістю інструментів податкової системи та точковими змінами податкового законодавства. Процедури адміністративного оскарження неправомірних рішень у цій сфері є малоефективними, що зумовило необхідність створення у 2015 р. двох інститутів бізнес-омбудсменів – у складі Ради бізнес-омбудсмена та при Державній фіскальній службі України. Найбільше (43 % всіх скарг від українського бізнесу) надійшло щодо роботи органів Державної фіскальної служби.

8. Критичне зростання інфляційних процесів. Девальвація національної валюти та зростання адміністративно регульованих цін протягом 2015 р. посилювали інфляційні очікування, що зумовило збільшення навантаження на бюджет та підвищення ризиків у грошово-кредитній і бюджетній сферах. У 2015 р. споживчі ціни зросли на 43,3 %, що перевищило рівень інфляції 2014 р. (24,9 %). Висока інфляція вкрай негативно впливає на настрої суб'єктів валютного ринку, провокуючи зростання попиту на готівкову та безготівкову валюту, що є передумовою курсових коливань. Водночас зростає рівень відсоткових ставок на депозитному та кредитному ринках, що практично унеможлиблює кредитування підприємств реального сектору економіки, які мають тривалий термін реалізації проектів. Окрім цього, висока інфляція зумовлює також істотне скорочення строків кредитування, що додатково «відсікає» від банківських кредитів підприємства реального сектору економіки.

9. Низька якість надання державних соціальних послуг при збереженні значної частки соціальної складової у структурі бюджетних витатків. Значною залишається частка соціальних витатків у структурі зведеного бюджету: у 2015 р. вона становила 377,8 млрд грн, або 55,6 % його витатків (у 2014 р. – 59,1 %). Найбільшу частку в загальній структурі витатків у 2015 р. становили витатки на соціальних захист і соціальне забезпечення (25,9 %), освіту (16,8 %) та охорону здоров'я (10,4 %). Сума профінансованих витатків на соціальних захист і соціальне забезпечення у 2015 р. становила 176,3 млрд грн, що на

38,3 млрд грн, або на 27,8 %, більше від показника 2014 р. Обсяг їх фінансування у 2016 р. запланований на рівні 249,7 млрд грн, або 30,8 % видатків зведеного бюджету.

10. Зростання частки видатків державного бюджету на обслуговування державного боргу. Впродовж останніх років створює т.зв. ефект витіснення щодо збільшення фінансування інших статей бюджетних видатків, у тому числі соціального спрямування. Так, якщо у 2014 р. вартість обслуговування державного боргу становила 48,0 млрд грн, або 16,0 % видатків без урахування трансфертів (299,6 млрд грн), то за підсумками 2015 р. під впливом девальвації вона стрімко зросла до 84,5 млрд грн, або 21,0 % видатків державного бюджету (402,9 млрд грн). Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» за цією статтею передбачено 99,1 млрд грн, або 20,4 % загального обсягу видатків (485,6 млрд грн).

11. Нереформованість пенсійної системи України. Нереформованість пенсійної системи зумовлює збереження дефіциту власних доходів Пенсійного фонду України, який щорічно компенсується за рахунок коштів державного бюджету. У 2015 р. касові видатки державного бюджету на перерахування трансфертів до Пенсійного фонду збільшилися проти 2014 р. на 19,0 млрд грн, або на 25,1 %, і становили 94,8 млрд грн (з яких 14,0 млрд грн було спрямовано на фінансування «авансової» виплати пенсій за січень 2016 р.) [2, с.277-284].

Важливу роль та значення в системі забезпечення фінансової безпеки держави відіграють фінансові інститути. Можна виділити три основні групи фінансових інститутів: фінансові посередники; міжнародні фінансові інститути; фінансові інститути-регулятори [3].

Важливою складовою фінансових інститутів, що відіграють велику роль у розвитку фінансового ринку України є фінансові посередники. Що стосується фінансових посередників, то їх можна підрозділити на чотири групи: фінансові установи депозитного типу, договірні ощадні установи, інвестиційні фонди та інші фінансові організації.

Сьогодні 90% вітчизняних підприємств неспроможні скласти на світовому ринку конкуренцію іноземним компаніям через технологічну застарілість виробництв традиційної економіки, яка накопичувалася десятиліттями й так і не подолана у зв'язку з відсутністю ринкової конкуренції та бюрократичний протекціонізм щодо крупних підприємств, критично велике зношення фондів. Подолати нинішню економічну кризу можливо лише на основі інноваційно-технологічної модернізації національного господарства. А тому головним завданням, що потребує першочергового вирішення при створенні конкурентоспроможної економіки та забезпечення фінансової безпеки України – зацікавлення власників українських підприємств у інноваційно-технологічній модернізації та забезпечення фінансування цього процесу.

З метою забезпечення фінансової безпеки України необхідно активно використовувати комплекс заходів щодо активізації фінансових посередників, зокрема, мова йде про сприяння розвитку вітчизняного бізнесу, впровадженню інновацій тощо. Це передбачає, зокрема, розробку ефективних заходів, що забезпечать успішне фінансування інноваційних змін та заохочення довгострокового вкладення капіталу, для чого Національному банку України необхідно стимулювати участь комерційних банків у довгостроковому кредитуванні інноваційних проектів стратегічно важливих для вітчизняної економіки підприємств через: зниження рівня відсоткових ставок за банківськими кредитами; зниження норми обов'язкового резервування ресурсів для банків, які здійснюють операції інноваційного кредитування; дозвіл комерційним банкам, які залучають під фінансування інновацій вільно конвертовану валюту, формувати обов'язкові резерви у цій же валюті; стимулювання створенню спеціалізованих інноваційних банків та інвестиційних фондів (зокрема венчурних) довгострокового кредитування інноваційної діяльності; запровадження гнучкої форми поєднання капіталів комерційних банків та підприємств через створення інститутів спільного інвестування; зниження ставки оподаткування для банків, які фінансують інноваційні центри на правах пайової участі, на ту частку прибутку, яка спрямовується ними на фінансування інноваційних проектів; впровадження державних гарантій щодо стратегічного фінансування

інноваційних розробок; активне застосування поруч з традиційними банківськими технологіями – кредитами, нетрадиційних способів фінансування інноваційних проєктів, приміром, франчайзинг, лізинг, факторинг, форфейтинг.

Важливе місце в системі забезпечення фінансової безпеки держави України мають міжнародні фінансові інститути (МФІ) – це економічні організації, створені на основі міждержавних угод для регулювання міжнародних валютних і фінансово-кредитних відносин з метою стабілізації як світової економіки так і окремих національних економік, або економік субрегіональних утворень.

Процес розвитку міжнародних валютно-кредитних відносин історично характеризувався створенням розгалуженої інституціональної структури, до складу якої входять як глобальні (універсальні) міжнародні фінансові інститути (МФІ): Міжнародний валютний фонд (МВФ), Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародна фінансова корпорація (МФК) тощо, так і регіональні валютно-кредитні та фінансові інститути: Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Азіатський банк розвитку (АзБР) тощо). Особливе місце займає співпраця з МФІ у економіці країн, що переходять від адміністративних до ринкових відносин. В таких умовах управлінський досвід міжнародних фінансових організацій є досить корисним для урядів цих країн. До таких країн належить і Україна. Накопичений досвід співпраці України з МФІ свідчить про необхідність формування нового підходу до розуміння ролі міжнародної допомоги та ресурсів МФІ, як взаємодоповнюючих інструментів реалізації державної політики міжнародної інтеграції України, забезпечення інтересів держави на світовому ринку.

Головними проблемами при реалізації проєктів МФІ в Україні є: недосконале законодавство та нормативна база стосовно процедури набуття угодами про надання позики чинності; недостатньо якісна діяльність державних інститутів, відповідальних за реалізацію проєктів МФІ в Україні тощо. У сучасних умовах проблемними питаннями співробітництва України з МФІ залишаються: стан інвестиційного середовища – на сьогодні обсяги іноземних інвестицій в Україні є надзвичайно низькими; недостатня ефективність активів МФІ в Україні. Досвід взаємодії України з міжнародними інституціями підтверджує необхідність суттєвого удосконалення її форм та механізмів. Необхідно зазначити, що засади співробітництва України з МФІ мають бути вдосконаленими в рамках запровадження нових процедур підготовки та реалізації проєктів економічного і соціального розвитку України.

Основною метою спільних з МФІ програм є створення умов для сталого економічного зростання за рахунок санації системи державних фінансів. Усе це має сприяти: вивільненню внутрішніх фінансових ресурсів для інвестування в реальну економіку, щоб уникнути її поглинання бюджетним дефіцитом, який виник внаслідок низької ефективності економічної системи країни; збільшення рівня тінізації економіки та корупції; створенню сприятливих умов для припливу прямих інвестицій, тобто не короткострокових спекулятивних, а довгострокових стратегічних інвесторів, що, зрештою, має сприяти забезпеченню фінансової безпеки держави України.

Не менш важливу роль в забезпеченні фінансової безпеки держави України відіграють фінансові інститути-регулятори – державні установи, що забезпечують виконання функцій фінансового ринку та фінансового макрорегулювання національною економікою, сприяють (повинні сприяти) забезпеченню та зміцненню її фінансової безпеки.

Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову та бюджетну політику, державну політику у сфері організації та контролю за виготовленням цінних паперів, забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю, казначейського обслуговування бюджетних коштів, запобігання і протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, формування єдиної державної податкової, митної політики є Міністерство фінансів України [4]. Важливим аспектом державного управління у сфері

фінансів є взаємодія та погодження дій усіх ланок системи державних фінансів. Недоліки, які є у одній сфері неминуче негативно впливатимуть і на інші елементи системи, особливо це стосується роботи Міністерства фінансів України. На даний час можна виділити такі проблеми його функціонування, що характеризують проблеми державної влади в Україні загалом, а саме: неефективна система взаємодії органів державної влади на центральному, регіональному та місцевому рівнях; недосконала система державної та муніципальної служби; недостатнє використання в діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування принципів відкритості і прозорості та механізму електронного урядування; високий ступінь корупції та тіньової економіки тощо.

Особливим центральним органом державного управління, основною функцією його є забезпечення стабільності грошової одиниці України є Національний банк України (НБУ). НБУ у своїй діяльності стикається з проблемами підвищення ефективності державного регулювання банківської системи та пошуку відповідей на виклики, що постають у зв'язку з: недосконалою системою фінансового оздоровлення комерційних банків; значною девальвацією національної грошової одиниці; неефективною політикою управління золотовалютними резервами та використання валютних інтервенцій; значним збільшенням обсягу грошової маси в обігу через ліквідацію майже 90 комерційних банків і виплат з Фонду гарантування вкладів фізичних осіб; неефективною політикою облікової ставки, що не призводить до ревальвації національної валюти; необхідністю переходу до системи постійного контролю ліквідності; переважним використанням адміністративних, а не економічних методів; низьким рівнем капіталізації комерційних банків; високою концентрацією капіталу у групі найбільших банків; високими обсягами операцій з пов'язаними особами; розкручуванням інфляційної спіралі, в т.ч. через недовіру до банків та інфляційні очікування населення.

Центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну податкову політику та державну політику у сфері державної митної справи є Державна фіскальна служба України. Аналіз системи оподаткування в Україні засвідчує, що вона є недосконалою, стримує потенціал підвищення ділової активності і значно знижує конкурентоспроможність національної економіки. Основними проблемами в цій сфері є наступні: складна, надто зарегульована система адміністрування податків; надмірне та неефективне податкове навантаження; завищені планові показники податкових надходжень, стягнення штрафів та пені; фіскальна спрямованість податкової та митної політики; подвійний облік; високий ступінь тінізації економіки; недосконалий механізм митно-тарифного регулювання, що не дає можливості оперативно реагувати на зміни кон'юнктури світового ринку та структури економіки в Україні тощо.

Підсумовуючи, слід наголосити, що загальною проблемою усіх фінансових інститутів-регуляторів України є незадовільний ступінь взаємодії та координації з іншими органами державної влади, а також недостатня прозорість та відкритість інформації про їх діяльність. У нормативних актах, що регулюють функціонування державних органів, як правило, встановлюється порядок підзвітності та підпорядкування іншим органам влади, а також можливість взаємодії з ними, проте реальних механізмів ефективної комунікації і координації немає.

Висновки та перспективи подальших розвідок. З метою забезпечення фінансової безпеки держави України необхідно реалізувати комплекс заходів щодо активізації участі фінансових інститутів у сприянні розвитку вітчизняного бізнесу, підтримці наукових досліджень, впровадженні інновацій тощо. З іншого боку, реалізація низки інституційно-правових та організаційних заходів в значній мірі сприятиме підвищенню ролі фінансових інститутів у системі забезпечення фінансової безпеки України в умовах фінансової глобалізації.

Список використаних джерел

1. Варналій З.С. Сучасні тенденції структурних складових фінансової безпеки України в умовах глобальних перетворень / З.С. Варналій, С.В. Онищенко // Формування ринкової економіки в Україні. – 2016. – Випуск 35. Частина I.– С. 75-80.

2. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році». – К.: НІСД, 2016. – 688 с.
3. Варналій З.С. Фінансові інститути та їх значення у розвитку сучасного фінансового ринку України / З.С. Варналій // Економіка і регіон. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – № 4 (59). – С.18-25.
4. Положення «Про міністерство фінансів України» від 20 серпня 2014 р. № 375 [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF>. – ст. 1.

References

1. Varnalij Z.S. (2016) Contemporary trends of structural components of Ukraine's financial security in the context of global transformations. *Formuvannya rynkovoyi ekonomiky v Ukrayini*, 35/I, 75-80.
2. Analytical report to the Annual Address of the President of Ukraine to the Verkhovna Rada of Ukraine "On the Internal and External Situation of Ukraine in 2016" (2017). K.: NISS, 688 p.
3. Varnalij Z.S. (2016) Financial Institutions and their Importance in the Development of the Modern Financial Market of Ukraine. *Ekonomika i rehion*, 4 (59), 18-25.
4. The provision "On the Ministry of Finance of Ukraine" of August 20, 2014, No. 375 [Electronic resource].- Access mode: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/375-2014-%D0%BF>. – Art. 1.

VARNALIY Zahariy Stepanovych,

Doctor of Economics, professor,
professor of the Department of Finance,
Taras Shevchenko National University of Kyiv

FINANCIAL INSTITUTIONS FINANCIAL SYSTEM SOFTWARE SECURITY UKRAINE

Abstract. Introduction. *In the conditions of weakening of state control over the development of monetary and credit relations, the liberalization of foreign economic relations and the increase of the influence of the political situation on economic processes, the system of ensuring financial security of the state has a special role in the economy of Ukraine. Problems in the field of ensuring financial security do not allow creating conditions for economic growth, have a negative impact on the financial, tax, insurance and the budget process in the country. Therefore, in today's conditions, the issue of ensuring an adequate level of financial security of the state, defining the role in the system of its provision of financial institutions is important.*

Purpose. *Study of the essence of financial security of Ukraine and determination of the role and importance of financial institutions in the system of ensuring financial security of the state.*

Methods. *Analysis, synthesis, generalization.*

Results. *The general problem of all financial regulators in Ukraine is an inadequate level of interaction and coordination with other public authorities, as well as insufficient transparency and openness of information about their activities. Normative acts regulating the functioning of state bodies usually establish a procedure for accountability and subordination to other authorities, as well as the possibility of interaction with them, but there are no real mechanisms for effective communication and coordination.*

Originality. *This article explores practical aspects of financial security as the protection of state interests in the financial sector, the appropriate level of fiscal, tax and monetary system that guarantees state's ability to effectively generate, store excessive depreciation and rational use of financial resources of the country to ensure its socio-economic development and servicing of financial obligations. The role and importance in the system to ensure the financial security of the state financial institutions, including isolated and exposed three main groups of financial institutions, financial intermediaries; international financial institutions; financial institutions regulators.*

Conclusion. *In order to ensure the financial security of the state of Ukraine, it is necessary to implement a set of measures aimed at increasing the participation of financial institutions in promoting the development of domestic business, supporting research, introducing innovations, etc. On the other hand, the implementation of a number of institutional and legal and organizational measures will greatly contribute to increasing the role of financial institutions in Ukraine's financial security system in the context of financial globalization.*

Keywords: *financial security, threats, financial institutions, financial intermediaries, international financial institutions, financial institutions, regulators.*

Одержано редакцією: 28.04.2017
Прийнято до публікації: 10.05.2017